

DR. SC. STANISLAV PIPLOVIĆ – MENTOR I UZOR

UDK: 378-051Piplović,S.
Primljeno: 26. studenog 2022.

dr. sc. VALENTINA LASIĆ
Srednja škola fra Andrije Kačića Miošića
Breljanska 3
21300 Makarska, HR
valentinalasic@yahoo.com

U članku se obrađuje pregled važnosti i ishoda mentorskog odnosa. Na temelju osobnog iskustva daje se kritički prikaz procesa mentoriranja dr. sc. Stanislava Piplovića te njegov doprinos pri stjecanju akademskog naslova magistra i doktora znanosti na Poslijediplomskom studiju "Jadran – poveznica među kontinentima" na Sveučilištu u Zadru.

Ključne riječi: mentor, mentorirani, dr. sc. Stanislav Piplović, poslijediplomski studij

Svako akademsko napredovanje i oblikovanje osobnog profesionalnog identiteta zahtjevno je i kompleksno te uvjetovano razvojem kompetencija šireg spektra. Pri tome je uloga mentora u cijelokupnom procesu izuzetno bitna i ovisi o nizu faktora, a posebice o iskustvu i sposobnostima samog mentora za intelektualno poticanje, diseminaciju znanja i informacija te za stvaranje sigurnog i motiviranog okruženja. Mentorski odnos složen je pojam koji je definiran interakcijom mentora i mentoriranog kroz proces vođenog učenja. Ishoda mentoriranja ima više, ali svi oni za cilj imaju razvijanje specifičnih kompetencija, znanja i vještina, ostvarivanje profesionalnog ili osobnog uspjeha radi napretka u akademskom ili poslovnom okruženju. Navedeni proces može biti direktan ili indirektan, formalan ili neformalan, dugotrajan ili kratkotrajan te u zavisnosti s potrebama i profesionalnim razvojem mentoriranog.

Riječ mentor grčkog je podrijetla, nalazimo je u Homerovom spjevu “Odi-seja” i označava Odisejeva pouzdanog prijatelja kojemu je u odsustvu povjerio svog sina Telemaha. Premda postoji niz različitih definicija, općenito je prihvaćeno: mentor je “iskusan i uspješan stručnjak koji svojevóljno preuzima odgovornost za podršku i poticanje profesionalnog rasta i razvoja neiskusnijeg kolege, gradeći odnos uzajamne dobrobiti”.¹ Mentoriranje se može opisati kao „podržavajući proces u kojem kompetentnija i iskusnija osoba poučava, prijateljski prihvaća, podupire i štiti, ohrabruje, savjetuje, te služi kao model manje iskusnoj osobi s ciljem njenog profesionalnog i/ili osobnog razvoja”.²

Kriteriji za odabir mentora ovise o njegovim kompetencijama, znanju, vještinama, utjecaju i osobinama. O njima se može nadugo i naširoko raspravljati, ali, općenito prihvaćeno, mentor je oslonac, pouzdana osoba, posrednik između mentoriranog i zacrtanih ciljeva. “Ciljevi i interesi mentora i mentoriranog međusobno se isprepliću. Njihov je zajednički cilj diseminacija znanja i informacija odnosno pristizanje na ciljnu destinaciju”.³ Prava i obveze, standard i protokoli mentoriranja propisani su pravilnicima i uputama matične ustanove.

Razvijanje znanstveno-istraživačkih kompetencija izazovan je proces koji uključuje ispravno korištenje metodologije, analiziranje i usvajanje teorijskog i praktičnog znanja odabranog znanstvenog područja, sposobnost učenja, sposobnost određivanja istraživačkog problema i primjene postojećih znanja. Tijekom cijelog procesa mentoriranja izuzetno je bitno biti spreman na suradnju, postavljati ispravna pitanja koja će usmjeravati mentoriranog, poticati ga na razmišljanje i pronalaženje rješenja, otkloniti njegov nedostatak iskustva. Upravo u posljednjem navedenom ogledaju se kvalitete mentora. Mentor sagledava širu perspektivu, daje korisne informacije, upozorava na eventualne probleme ili propuste, ali ne odrađuje obveze umjesto mentoriranog.

Uzajamno povjerenje između mentora i mentoriranog tijekom procesa

- 1 Antonija Žižak: *Izazovi mentoriranja kvalitativnih istraživanja*. 2014., prema Hutto i sur., 1991.; <https://hrcak.srce.hr/file/198798>.
- 2 Eugene M. Anderson, Anne Lucasse Shannon: *Toward a conceptualization of mentoring*, *Journal of Teacher Education*, 1988., 39 (1), 40., <https://doi.org/10.1177/0022487188039001>.
- 3 Zoran Hercigonja: *Odabir mentora i suradnja s mentorom*. Varaždinski učitelj – digitalni stručni časopis za odgoj i obrazovanje, Varaždin I/2018., br. 1, 3. <https://hrcak.srce.hr/file/302142>.

rada i konzultacija neophodno je za uspješan napredak i obostrano zadovoljstvo. Pri tome svaki od sudionika ima svoje obveze i korist. Za mentoriranog to je postizanje zacrtanog cilja, a za mentora stjecanje novog iskustva, osobni razvoj i rast premda je zapravo poseban fokus upravo na samom mentoriranom i njegovu napretku. Koliko su bitni podrška i savjetovanje iskusnije osobe s posebnim postignućima i vještinama u prenošenju znanja, životnog iskustva, smjernica, ali i kritika, najbolje pokazuje to što na koncu opisani odnos vrlo često prerasta u osobni i prijateljski.

Prilikom stjecanja akademskog naslova magistra znanosti na Sveučilištu u Zadru u okviru Poslijediplomskog magistarskog studija “Povijest hrvatskog pomorstva” imala sam čast da mi je za mentora dodijeljen dr. sc. Stanislav Piplović. Godine 2018. na Poslijediplomskom doktorskom studiju “Jadran – poveznica među kontinentima” bio je član stručnog povjerenstva za obranu moje disertacije.⁴ Odabir mentora bio je logičan slijed s obzirom na to da je područje istraživanja bilo urbanistički i pomorski razvoj makarske luke, a kasnije i svih luka i lučica Makarskog primorja u 20. stoljeću. Naime, dr. sc. Stanislav Piplović u zvanju docenta držao je kolegij Povijest pomorskog graditeljstva Hrvatske na Poslijediplomskom znanstvenom studiju te je kao znanstvenik, arhitekt, povjesničar, vjerni čuvar i promicatelj kulturne baštine, uporni tragač arhivske građe, svoje bogato znanstveno i istraživačko iskustvo pretočio u više znanstvenih radova na temu arhitekture i urbanizacije Makarskog primorja tijekom 19. stoljeća. U njima opisuje prostorni razvitak naselja, javne gradnje kao što su prometne i komunalne investicije, gospodarske, upravne, bogoštovne i prosvjetne zgrade, pošumljavanja te pomorske gradnje, detaljno opisujući lučke izgradnje, popravke i pomorske veze. S obzirom na prostorni smještaj i važnost grada kao središnjeg mjesta Makarskog primorja, autor najviše podataka donosi upravo za grad Makarsku i njegovu luku. Spomenuti radovi bili su mi tijekom istraživanja od neprocjenjive koristi zbog detaljno obrađene i objavljene arhivske građe i periodike, posebice na temu lučkih radova i prateće infrastrukture.

Prve konzultacije i razgovor u neformalnom okruženju na kavici na Spintu predstavljaju početak mog znanstvenog proučavanja odabrane teme i područja. Predstavljeni radni koncept profesor je uredno saslušao pa krenuo s

4 Valentina Lasić: *Luke i lučice na Makarskom primorju u 20. stoljeću*. Makarska 2022., doktorska disertacija prilagođena za tisak.

konstruktivnim sugestijama, preporučenom literaturom, planiranim obvezama i odrednicama. Dogovoreni su dinamika rada i način komuniciranja. Već tad bilo je jasno da će preneseno znanje, savjeti i osobna podrška prerasti bazičnu dimenziju mentoriranja što govori o kvaliteti i kompetencijama mentora, dr. sc. Stanislava Piplovića. Za cilj sam postavila ne samo istražiti odabranu temu, odgovoriti na postavljena istraživačka pitanja, već i opravdati ukazano povjerenje.

Prilikom svog istraživanja znanstvenici se neminovno susreću s određenim problemima. Specifičnost je povjesničara to što se povijesno djelo ne referira samo prema prošlosti, nego je u uskoj vezi sa sadašnjosti s mogućnostima daljnjih spoznaja i promišljanja. Svako pronicanje u prošlost počiva na nedovršenosti ako nedostaje izvorna arhivska građa, a istraživač se mora oslanjati na zapise suvremenika. Njihov narativni iskaz ponekad prikazuje iskrivljenu sliku događanja i interakcija, optimizam sjećanja kao kompleksan proces očuvanja i prijenosa podataka. Međutim, zahvaljujući jasnim smjernicama mentora dr. sc. S. Piplovića i njegovu usmjeravanju k multidisciplinarnom pristupu kroz analizu katastarskih planova, prikaza, troškovnika i fotografija te terenskim istraživanjima, otklonjeni su tehnički nedostaci te potvrđena istinitost ili opravdanost pojedinačnih tvrdnji.

Profesor se redovito zanimao za ishode i metodologiju istraživanja. Upravo to inzistiranje na usvajanju metodologije i terminologije znanstveno-istraživačkog rada pokazalo se kao odličan temelj za moja kasnija profesionalna ostvarenja. Svaka povratna informacija predstavljala je stepenicu više k zajedničkom cilju, akademskom napredovanju.

Dr. sc. Stanislav Piplović bio je mentor u pravom smislu te riječi, temeljit i zahtjevan. Sposoban, entuzijastičan, otvoren i pristupačan, uvijek s pravim pitanjima, konkretnim primjerima i konstruktivnim kritikama. Usmjeravao je moja istraživanja i nesebično dijelio svoje znanje, istovremeno ostavljajući prostora za samostalan rad i rast. Naša suradnja započela je prije nekih 18 godina, a on je bio i još uvijek jest pouzdan i konstantan pratitelj na putu akademskog napredovanja, ne samo kao mentor, već i kao podrška u kasnijem profesionalnom razvoju i rastu.

Slika 1. Stručno povjerenstvo za obranu doktorske disertacije V. Lasić, slijeva nadesno: prof. dr. sc. Mithad Kozličić, dr. sc. Stanislav Piplović, dr. sc. Mateo Bratanić, Sveučilište u Zadru, 29. studenog 2018.

